

Nya regler för skolor med konfessionell inriktning, SOU 2019:64

(Dnr U2020/00060/S)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har inga synpunkter på utredningens förslag om ändringar i skollagen. Vi har några övergripande reflektioner.

Demokrativillkoret

MUCF ställer sig positiv till de demokrativillkor som föreslås i betänkandet. Att alla elever får tillgång till både en demokratisk skolning och att elevens omgivande miljö är demokratisk i sin utformning är av yttersta vikt. Det är en förutsättning både för ungas deltagande och förtroende för demokratin men även för att utbildningen ska kunna genomföras i en miljö fri från diskriminering.

Frivillighet

MUCF ställer sig positiv till att frivilligheten förtydligas och skärps i de delar av utbildningen som innehåller konfessionella inslag. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter så har barn en självständig religionsfrihet som inte hänger ihop med föräldrarnas religion och rätt att uttrycka sin egen vilja i förhållande till vårdnadshavarna. Konventionsstaterna har en skyldighet att tillse att barn fritt kan uttrycka sina åsikter och att dessa beaktas på ett vederbörligt sätt. Det är barnet, inte föräldern som utövar rätten till religionsfrihet och föräldrarnas roll minskar i takt med att barnet får en mer aktiv roll i att göra ett val.

Hur frivilligheten ska säkerställas för eleverna regleras inte idag. Skolor säkerställer frivilligheten på olika sätt vilket inte kan anses vara likvärdigt

Att säkerställa elevernas frivillighet är utmanande eftersom de är påverkade av föräldrar, skola och andra elever. MUCF hade gärna sett att utvärderingen gett fler konkreta förslag på hur barnets rätt att komma till tals säkerställs gällande frivilligheten till konfessionella inslag i skolan. Särskilt gäller detta svaga grupper som små barn, grundsärskolan eller gymnasiesärskolan som utifrån individuella förutsättningar kan var mer mottagliga för påverkan riskerar att inte kunna utöva sin rätt till negativ religionsfrihet.

Det är positivt att utvärderingen föreslår att huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare, barn och elever är införstådda med deltagandet i utbildningsmoment med konfessionella inslag. MUCF vill tillägga att denna försäkran bör förekomma i ett jämnt intervall så att eleven med stigande mognad får möjlighet att ompröva sitt tidigare ställningstagande. MUCF vill också tillägga att demokrativillkoren som betänkandet föreslår bör kunna bidra till en miljö som gör detta ställningstagande enklare för den enskilde eleven.

Huvudmannaförsäkran

MUCF ser positivt på förslaget om huvudmannaförsäkran för att inskräpa betydelsen av demokrati och värdegrundsuppdraget. Detta säkerställer också att huvudmannen måste försäkra att verksamheten arbetar för jämställdhet mellan olika kön och könsidentiteter.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Mattias Lunn har varit föredragande. Senioranalytiker Tiina Ekman har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Mattias Lunn
handläggare